

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vocabularius iuris utriusque

[Nürnberg], 4. Sept. 1481

H

[urn:nbn:de:bsz:31-319946](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319946)

la venit i pntentia pntis. q sic rone pntis pnt
pvenire in loco vbi pnterunt. ita ad id qd i pnt
ctu veniunt. l. beres absens. ff. d. iudi. Et ita pnt
querer ad gabellā 7 ad ypothecā. glo. singlaris
i autē. vt differētes iudices. §. b. pnterentes. i. o.
bo. ypotheca. coll. ir. 7 i. l. q. ad fi. §. mandati.
Et dic' Ludo. d. ro. q. poit bec in singlaribz su
is. q. didicit ea a ba ldo.

Guardia feuda sunt. q. pntuunt aliqbo pnt ca
stodiā rei dñi pntuētis.

Guardio dñi ille cui talis custodia ē pmissa. Et
dñi guardianus q. etiā ē supior infres miores
custoditēs pventu.

Habere signifi

cat diuersimode. put suū pnt
um signifiatū vlt signifiatū
aliud qdūis mediū signifiare
declarat. d. g. Res tua ē penes
me. 7 pmittis mibi stipulare eadē hē licē. sigfi
cat q. dñiū istū rei trāsferē i me. l. stipulatio
ista. §. habere. ff. d. o. ob. Et sic rei possesse sine
traditōe p. dñiū querit possidenti. §. in dūz.
insti. d. re. diui. Itē ibi res tua nō est penes me
pmittis hē licere. sigfiat q. dñiūz trāsferē p
traditōez. l. traditōibz. §. d. pac. Itē ibi pmit
tis rē aliē hē licē. re pnterente aliē nulla ē
stipulatio. l. stipulatio. §. q. s. ff. e. ti. q. i. re alie
na pmissor nō pnt pntuē ius dñi. Si autē efficiat
pmissoris valet stipulatio. vt ibidē. q. tūc pnt fa
cere vlt pntuē ius dñi. Itē ibi. vendo tibi rē ali
enā 7 pmitto tibi hē licere. signifiat hē iure
possessionis. l. hē. ff. d. o. sig. Et hē ex nāfa pnt
emptōis. de c. nāfa ē q. suffic rem tradē qñ res
aliēna ē vendita. l. erēpto. ff. d. ac. emp.

Habē actōez ē minus quā hē rē. Et hē qd dic
meli' pntuē i nāfa q. i pntuē agē. ff. de re iu
di. l. min.

Hē tenē possidē. qñ bec tria oiba ponūt i aliq
instrumēto. sic dñt erponi. s. q. recipiēs hēat de
iure. teneat nāfaliē 7 de facto possideat ciuiliē
7 d. iure. q. ciuili' possessio ē cā querēdi dñiū licz
aliqñ possessio sit tū nāfalis nō ciuili'. vt illa quā
bz vasall'.

Habitatō ē finis pntal i bitado pntis. 7 pnti
tūē i do. no aliēna. vt no. ff. de vsu 7 ba. in rub.
Cū pactōibz 7 stipulationibz. vt. ff. de vsu fruct.
iūcta. l. j. ff. d. vsu 7 babi. vlt i vltia volūrate. Dif
fert tñ ab vsu 7 vsu fructu. q. illa amittūt nō vten
do vlt capitis diminutōe. vt. ff. si vsu fruct. l. pe
nul. §. sic. bitatō aut nō nisi morte finitur. vt. l. si
bitare. ff. d. vsu 7 babi. Itē pnt inhabitator alijs
vendē vlt locare ius qd bz. vt. l. qd antiquus. §.
de vsu fruct. Sic 7 fructuari' 7 nō vsuari'. vt. ff.
d. vsu 7 babi. l. §. neq. vlt sup b. a. 30. i. sum. §.

de vsu 7 ba.

Hac qñq. tenotat nō ex clusionē s. inclusionem.
vt i. c. ego em ep̄s. d. iure iur. Et sic sumit i iura
mētis dicēdo. ab hac boza. significat cū pnt tē
pus cū suō. d. h. p. io. an. i. c. j. de ordi. ab cpi. q.
resig. epi.

Hastarij dicūt qui rē pponūt venalē basta sup
posita. Et dicunt a noie basta qd idē ē qd vedit
tio. vt no. §. si. instru. 7 d. iure baste fiscal. in
rubro. li. r.

Hastari ē rē pponi venalē basta supposita. ita
olim fuit pntuēdo.

Hereditas ē successio in vniuersū ius qd de
functus habuit. vt. ff. d. ver. sig. l. nihil aliud est
hēditas. 7. l. bonoz. eo. ti.

Hēditas adita ē illa d. q. hēdes se intromittūt
autoritate pntis. imo autoritas pntis nō ē ne
cessaria s. sola voluntas suffic. vt insti. d. hē. q. 7
dif. §. itē extraneus. Sec' i pntitōe bonoz pos
sessionis. vt ibi no. Et d. aditōe 7 repudiatione
hēditatis. no. i. l. q. se pntis. §. vnd. liberi. vbi do
minus catho saccus sic pcludit. Aut debēs suc
cedē pntitōe oiba pntis tps idicariū modi. aut
fuit tps. Si pntis tps. aut sine infinitio. aut
cū infinitio. si sine. aut affirmatiue. vt adeo 7
inducit aditōez hēditatis. 7 repudiō iducit re
pudiatioez. Aut negatiue. s. nō adeo. nō sū hēs. et
fm glo. 7 sal. nō inducūt repudiatio. nisi inēro
gato pnterit vlt termin' pnt' sit. tūc ei iducit.
Si cū infinitio aut affirmatiue. s. volo adire.
volo eē hēs. 7 inducūt aditō. aut negatiue. 7 tūc
aut volūtas pntitōe negatiue. vt volo nō eē hēs.
7 inducūt repudiatio. Si si dic. nolo apli'. no
lo vnt' adire. pntitōe negatiue volūtatē adiū
ctis talibz aduerbijs tps inducūt repudiatio.
Sec' si dicat. nolo nūc adire hēditatē. nā sic nō
inducit. q. intelligit fm nāfaz aduerbijs. de his
glo. i. l. §. obfuari. §. d. iur. ca. l. plimū. ff. de
acq. hē. l. p. here. §. j. e. t. 7. l. j. glo. i. l. si cā. §. si
accu. nō pos. Aut nullū aduerbiū ē. s. nolo adire
tūc si termin' ē pnt' inducūt repudiatio. l. oēs.
ff. ad tre. si nō ē pnt'. tūc tñ cadit pntura deli
beratōis vlt pntitōe pnt' mētis ambiguitatem
7 vsq. ad annū possit deliberare. si futuri tps.
aut negatiua. vt nō adibo. 7 ē repudiatio. q. suba
aditōis negatiue ernūc. put als. 7 sp. i. seclā secu
loz. aut affirmatiua. vt adibo. 7 nō inducūt adit
tio d. pnti fm catho. Non obstat. quia videt q.
statim adeat. eo q. pntitōe eadem est disciplina.
ff. d. procura. l. pomponius. §. si stipuler. Raz
adibo 7 non adibo nō sunt opposita vel pntia. q.
nō adibo negat totum tps. s. adibo solū tps fu
turi dicit 7 excludit pntia. 7 sic ē plus in negati
one q. affirmatiue. Et est dare mediū inē ista.
Dec catho. Item ad probandum hereditatis

aditōez post lōgā distinctōez. cōclūsit qndā no-
tabilez doctrinā in ista singlarī questōne. Po-
ne. ago ptra heredē debitoris mei ipse negat se
heredē corā iudice. cōmūco eū hēe anulū signa-
torū defuncti. ille videns se dephensuz diē. Fu-
tus suz anulū defuncti d manibz dñi dñi esset in
agone. Querit an sit pūctus vt heres vel an de-
beat puniri vt fur. **C**atbo rñdit. **S**i ille erat su-
us heres. s. fili⁹ 7c. tūc pūct⁹ ē heres si erat exē-
neus. tūc vt fur. l. si seruū. §. ptoz. 7. l. si cñneuz
ff. d. acqren. herē. §. d. qz filius ipō iure ē heres
s. cñneus nō anteq̄ adeat hereditatē.

Hereditaria actō. **R**e. s. actō hereditaria.

Hereditas decurionū nauicularioz coartaliū mi-
litū 7 fabricēsiū. fm azo. i. sum. l. e. ti. in rub. 7
l. vl. d. i. q̄ quoddā spāle ius obfuaē. d. q̄ nota
ibidem.

Heres ē ille q̄ succedit i vniuersuz ius defuncti
l. cū heres. ff. de diuer. 7 tpa. p̄scrip. vel ē dñs
hereditatis q̄ sit a dicitōne i voluntarijs. §. si. i.
sti. d. herē. q̄. diff. **S**z in necessarijs deferē ipō
iure hereditas.

Heredē institūē ē aliquē post mortē suā loco suo
in oibz bonis suis dñm cōstitūē. **N**ā dē hēs ab
heres. i. dñs. s. bi em succedūt vniuersa bōa de-
functi. 7 ad eū p̄moda 7 incōmoda hereditaria
redeūt. **E**t p̄nt institui heredes generalit̄ omēs
7 accipe quicqd a testatore eis relinquunt. siue
sint filij extranei siue liberi. siue serui testatoris
vel alieni. siue p̄essfamilias siue impubēs. siue
p̄sona p̄uata siue ecclia. siue vniuersitas. bis ex-
ceptis qui nō p̄nt institui heredes. s. de portat⁹
p̄p̄ delictū i insulā. siue bannitus p̄petuo dam-
nat⁹ in metallū fodiendū. vt. l. d. herē. insti. l. j.
collegiū illicitū nō approbatū. vt. l. collegiū. ti.
alle. **I**ncestuofus natus ex dānato coitu. i. spu-
ritus testatoris. fuus accusatus de adulterio cū
dñā sua p̄misso ab illa dñā institui n̄ p̄t. hētice⁹
apostata. m̄lier puolās ad scdas nuprias infra
t̄ps luctus. i. ifra ānū p̄ mortē p̄mi viri. vt. l.
de secū. nup. l. j. 7 b. d. iure civili. q̄ scienter p̄rit
cū aliq̄ muliere ignorāte scdas nuprias esse illi
citas. n̄ p̄t ab illa institui 7c. **E**t sūt diuersi hēs
de s. **N**ā heredes alij sui 7 necessarij. alij necessa-
rij tm̄. alij voluntarij. alij legitimi. alij legatarij.
alij testam̄tarij. alij fideicommissarij.

Heres ab intestato ē ille q̄ succedit in ius defū-
cti sine om̄i testam̄to. 7 insti. d. hē. q̄ ab intestato
deferūt.

Heres fideicommissari⁹ ē cui ex fideicommissō fili-
cta ē hēditas dāda illi cui testator dispoit dicēs
do sic. fidei tue p̄mitto vt s. des illi. **E**t nota q̄ il-
la sunt desperata. s. forte p̄ tanto dē hēs fideicō-
missari⁹. qz fideicōm̄ issari⁹ loco heredis babeē

vt insti. d. fideicōmiss. hē. §. restituta. vt q̄ dircē
7 immediate ex testam̄to nihil cape p̄t. q̄l ē spu-
ritus. saltē capiat ex fideicōmissō. s. ipē vere nō
ē heres cū sit rogatus a testatore hereditatē adi-
re 7 postea de restitūdo. licz restitūdo facta p̄
semp̄ hēs maneat. vt d. §. restituta. **D**uo s̄ herē-
des insolidū cē non p̄nt vt. ff. p̄mo. l. si. 7. l. si vt
certo. §. si duobz. licz alij dicāt p̄trariū. videlicz
q̄ ille cui testator dari vl̄ restitui hēditatem di-
sp̄sūit. vt manifeste colligit̄ ex. §. **S**z et id. ins-
ti. d. fideicōmiss. herē. licz oīa ibi posita videāt̄
innuē oppositū si inspiciant̄.

Heres legatari⁹ ē qui legatū accepit vl̄ cui le-
gatū factū ē. vt. l. q̄tēs. l. d. hē. insti.

Heres legitim⁹ est q̄ ex. l. rj. tabu. aut ex iuris
p̄sti. etiā sine testam̄to succedit defuncto. vt sunt
agnati. primi. insti. de legit. ag. suc. in p̄n.

Heres necessari⁹ ē fuus hēs institut⁹ i testam̄-
to dñi sui ab eo q̄ facultates suas hz suspectas
ne possit ex ipis satisfieri creditoribz q̄b̄ est ob-
ligatus adeo q̄ n̄ credit alienū hereditatē suam
adire si heredē eū instituerit. q̄ fuus hēs fact⁹.
ideo necessari⁹ dē heres. qz siue velit siue nolit
cogitur suam hereditatē adire vt satisficiat cre-
ditoribz. vt insti. d. herē. q̄. 7 diff. §. j. **E**t h̄ verū
nisi illi suo debeāt fideicommissaria libertas. l.
is q̄ soluendo. ff. d. herē. insti. aut h̄ eo n̄ facitē
s. nō adēute hereditatē ei⁹ noie pot⁹ q̄ dñi de
functi res hēditarie vedant̄ ne defunct⁹ p̄tomes-
lia q̄dā vl̄ iuria facta efficiat̄ dicēdo q̄ res ei⁹
venderent̄.

Hēs su⁹ dē q̄ ē i p̄ate p̄is t̄pe mortis ipi⁹ p̄is.
Heres domestic⁹ dē q̄ ē in p̄ate mortis tempe
mortis dñi eū al⁹ n̄ p̄cedit. **F**ilio em̄ sup̄stite 7 i
p̄ate p̄is er̄ntē nepos ex eo q̄ in p̄ate aut ē su-
us hēs n̄ est. insti. d. herē. q̄. 7 diff. §. sui.

Hēs substitut⁹ dē q̄ alij hēdi instituto substituitur
b. g. **S**i testator ita dicat. ille hēs esto. q̄ si n̄ ve-
lit vl̄ n̄ possit eē hēs. iste esto ei substitut⁹. **E**t h̄
siue scdo terco vl̄ q̄rto loco alio in locū institū-
to deficiēte substituat̄. **N**ā scdas dē ois q̄ p̄ p̄mū
leḡt. etiā si decim⁹ sit. ff. d. vul. substi. i p̄nci. put
no. hosti. i. sū. d. testa. §. qd si sit p̄fec⁹. d. dē in-
stitutio.

Hēdes sui 7 legitimi fm azo. de suis 7 legitimis
hēditō appellat̄ q̄ i p̄ate mortis fuerit. vt fili-
us filia nepos neptis ex nepote nat⁹ ex filio. p̄-
nat⁹. p̄nata seu p̄nepos p̄neptis legitimi 7 na-
turalis vl̄ etiā legitimi tm̄ vt adoptiui.

Hēdes testam̄tarij dicūt̄. q̄ ex testam̄to hēdes
scripti sunt.

Hēdes tutorz licz nō sint tutores tenent̄ tm̄ in q̄
busdā q̄ tutores inchoatōis. s. p̄ defectū obmis-
suz. vt. ff. d. hēdi. insti. l. j.

Homage est ius hauriendi aqua d puteo vicini cui eo invito iure fututis ascribitur.

Herisco. i. diuido. inde dicitur familie heriscunde .i. iudiciu hereditatis diuidedo. **Re. s. actio** failie heriscude.

Heriscarcha e q falsaz de fide opione gignit. vl pmo iuenit sic arrianus iwickleff. 7 alij p silles.

Hereticus grece ab electioe dicitur. eo q qcuq vnā opio nez heticā vl disciplinā sibi elegerit. putat eam eē melioze. vt. xxiii. q. iii. hētis. als dicit q diuisio

Heticus dicitur errās in fide. vn qcuq in fide dubi tauerit friuola ad heticōe hereticus censet. vt. c. j. de here. **Etia** p heticōe hē q sciēter heticū n re uocat. vt. e. ti. c. ij. **Et** fm aug. dicit q certā opione nouā 7 puerfaz gignit vel sequit grā alicui⁹ tēporalis modi vl alicui⁹ glie vl picipat⁹. **H** gignit vt aliq heticarcha. vt arri⁹ sabelli⁹ 7c.

Hē segt. sic q errore illū imitat. putat bec legūf. xxiii. q. iii. heretic⁹. **H** hetic⁹ q puerit sacmā ecclie sic simoniac⁹. j. q. j. eos. **I**te sacre scripte puerfus intellectoz. xxiii. q. iii. hētis. vbi dicit. qui cuq scripturā aliē intelligit q sensus spūali

flagiat a q scripta est. licz ab ecclia n recesserit. tñ hereticus appellari potest 7c. **I**te omīs exco municatus. iii. q. j. qd aut. **I**tem romane ecclie public⁹ iuriazoz. xxiii. di. omīs. **I**te q aliē sen tit d articulis fidei q romana ecclia. xxiii. q. j. bec est fides.

Hēs vl heros grece idē e qd dñs latine. **H**ircosus dicitur cui os olet. vt. l. q clauū. §. is cui. ff. d. ed. edic.

Homagiū idē e q fidelitas. tñ spe. c. ti. in li. de feu. poie illā dicit q homagiū e d his q ad tē palia pnt. 7 ido. p spūalibz indignuz e vt qd homagiū face pellant. **F**idelitas tñ p spūalibz prestat. qz plati bñ prestant fidelitatē. vt i. c. āti qua. d. pūle. **N**el sic p describi. **H**omagiū e q dā ascriptio fututis liberi hois facta dño suo p pactōem vel petitoēz siue stipulatōēz pmit tēte libero hoie dño suo fidelitatē 7 pstituen te se hoiez vel vasallū suū. **E**t sic in aliqz pti bz s modo ille q facit homagiū corā dño suo ste citit genua sua tenēs man⁹ suas pūctas simpli citer inē manus dñi iurādū de fidelitate pre stās. **E**t mutuo se in signū fidelitatis osculant.

Quins forma poie in li. feu. de no. fi. for. c. est 7 alia. s. p. rub. illā de for. fidei. **A**d idē facit de iureiurā. c. ego. n. 7. l. xiii. dis. cū dño. **E**t hostiē. ponit eā in sum. de feu. §. qd sit fidelitas. 7 qlic sit faciēda. **E**t dicitur homagiū describi p fm formā. **E**t qñ aliquis fletis genubz iuctis ma nito inter manus domini positus aliquid pro mittit. qd p spūalibz fieri non debet. de q de ac cu. veniēs. de sumo. ex. diligenti. de excess. pla. q.

Une. de re iudi. c. fi. **E**st autem homagium multi plex fm Spe. ubi supra. **Q**uoddam est legium quoddam non est legium. quoddā edictale. qd dam decretale 7c. de gbo. j.

Homagium decretale tale est. **N**am heres ho minis mei qui cum de consuetudine possit in feudari 7 per consequens in homagium succe dere. debet infra certum tempus me in dominū agnoscere 7 fidelitatem mihi prestare. 7 ego te neoz cum ratione talis feudi in hominem reci pere. 7 i recipiendo videor sibi ius feudi decer nere. propter quod dici potest homagium decet tale sicut etiam bonorum possessio decretalis. 7 quod ius mihi tribuit sicut 7 talis bonorum possessio scilicet si nullus sit proximior. **E**t ido in curia francie semper recipiuntur fidelitates 7 homagia alterius salvo iure. **Q**uod autē in italia 7 alibi vocatur vasallagium i francie vo catur homagium 7c. **E**tia dicitur hominum. ca. veritatis. de iurciuran. **D**ifferunt tamen. quia hominum est quando iuratur alicui fidelitas nemine excepto. **S**ed vasallagium superiore ac cepto scilicet imperatore. de hoc optima glosa in verbo. homoq ligius. clemen. pastoralis. de re iudica. vbi etiam dicitur q quis non potest esse ligius duorum. sed bene ligius vnius. 7 va sallus alterius vel vasallus plurium. **E**t sic ho magiū p dicit hois ligiū.

Homagium edictale est sicut bonorum posses sio edictalis. **U**nde fm Specu. ibidem. **H**oma gium edictale siue hereditarium est quod aliqz habet coipso q est heres. **N**am coipso q adit hereditatē hois mei perfoaz eius representat. **E**t videtur hominis homagiū subisse. **E**t tale ho magium potest finire tempore si domino place bit. quia si domino non placeret non finiretur. etiam si vasallus vellet bonis feudalibz cedere immo ageret contra ipsum vt cum in dominum agnosceret 7 hoc ex contumelia sua. **U**nde pu nire debet ne inuitus consequatur immunitatē quod esse non debet. pro quo. ff. de negoc. gest. §. hereditaria. **E**t ideo possum cum cogere vt habeat homagium decretale 7 eē q pl⁹ tribuat ei i effectu q edictale.

Homagium legium est fm Speculatore ibi dem quod fit imperatori vel regi nullius alie rius fidelitate salua. **I**llud autem quod fit ali is non dicitur legium. quia fit vel iuratur sal ua imperatoria vel regia fidelitate. **M**ulti em putant homagium legium esse quando vasal lus mittit manus suas inter manus domini et sibi homagium facit 7 fidelitatem promittit et ab eo ad oculos recipit. qd nō e vez. vt eē ibi dē dicit spe. **S**ed vt ipse dicit. tūc aliq ponit q du

ne. de re iudi. c. fi. **E**st autem homagium multi plex fm Spe. ubi supra. **Q**uoddam est legium quoddam non est legium. quoddā edictale. qd dam decretale 7c. de gbo. j.

Homagium decretale tale est. **N**am heres ho minis mei qui cum de consuetudine possit in feudari 7 per consequens in homagium succe dere. debet infra certum tempus me in dominū agnoscere 7 fidelitatem mihi prestare. 7 ego te neoz cum ratione talis feudi in hominem reci pere. 7 i recipiendo videor sibi ius feudi decer nere. propter quod dici potest homagium decet tale sicut etiam bonorum possessio decretalis. 7 quod ius mihi tribuit sicut 7 talis bonorum possessio scilicet si nullus sit proximior. **E**t ido in curia francie semper recipiuntur fidelitates 7 homagia alterius salvo iure. **Q**uod autē in italia 7 alibi vocatur vasallagium i francie vo catur homagium 7c. **E**tia dicitur hominum. ca. veritatis. de iurciuran. **D**ifferunt tamen. quia hominum est quando iuratur alicui fidelitas nemine excepto. **S**ed vasallagium superiore ac cepto scilicet imperatore. de hoc optima glosa in verbo. homoq ligius. clemen. pastoralis. de re iudica. vbi etiam dicitur q quis non potest esse ligius duorum. sed bene ligius vnius. 7 va sallus alterius vel vasallus plurium. **E**t sic ho magiū p dicit hois ligiū.

Homagium edictale est sicut bonorum posses sio edictalis. **U**nde fm Specu. ibidem. **H**oma gium edictale siue hereditarium est quod aliqz habet coipso q est heres. **N**am coipso q adit hereditatē hois mei perfoaz eius representat. **E**t videtur hominis homagiū subisse. **E**t tale ho magium potest finire tempore si domino place bit. quia si domino non placeret non finiretur. etiam si vasallus vellet bonis feudalibz cedere immo ageret contra ipsum vt cum in dominum agnosceret 7 hoc ex contumelia sua. **U**nde pu nire debet ne inuitus consequatur immunitatē quod esse non debet. pro quo. ff. de negoc. gest. §. hereditaria. **E**t ideo possum cum cogere vt habeat homagium decretale 7 eē q pl⁹ tribuat ei i effectu q edictale.

Homagium legium est fm Speculatore ibi dem quod fit imperatori vel regi nullius alie rius fidelitate salua. **I**llud autem quod fit ali is non dicitur legium. quia fit vel iuratur sal ua imperatoria vel regia fidelitate. **M**ulti em putant homagium legium esse quando vasal lus mittit manus suas inter manus domini et sibi homagium facit 7 fidelitatem promittit et ab eo ad oculos recipit. qd nō e vez. vt eē ibi dē dicit spe. **S**ed vt ipse dicit. tūc aliq ponit q du

ne. de re iudi. c. fi. **E**st autem homagium multi plex fm Spe. ubi supra. **Q**uoddam est legium quoddam non est legium. quoddā edictale. qd dam decretale 7c. de gbo. j.

Homagium decretale tale est. **N**am heres ho minis mei qui cum de consuetudine possit in feudari 7 per consequens in homagium succe dere. debet infra certum tempus me in dominū agnoscere 7 fidelitatem mihi prestare. 7 ego te neoz cum ratione talis feudi in hominem reci pere. 7 i recipiendo videor sibi ius feudi decer nere. propter quod dici potest homagium decet tale sicut etiam bonorum possessio decretalis. 7 quod ius mihi tribuit sicut 7 talis bonorum possessio scilicet si nullus sit proximior. **E**t ido in curia francie semper recipiuntur fidelitates 7 homagia alterius salvo iure. **Q**uod autē in italia 7 alibi vocatur vasallagium i francie vo catur homagium 7c. **E**tia dicitur hominum. ca. veritatis. de iurciuran. **D**ifferunt tamen. quia hominum est quando iuratur alicui fidelitas nemine excepto. **S**ed vasallagium superiore ac cepto scilicet imperatore. de hoc optima glosa in verbo. homoq ligius. clemen. pastoralis. de re iudica. vbi etiam dicitur q quis non potest esse ligius duorum. sed bene ligius vnius. 7 va sallus alterius vel vasallus plurium. **E**t sic ho magiū p dicit hois ligiū.

Homagium edictale est sicut bonorum posses sio edictalis. **U**nde fm Specu. ibidem. **H**oma gium edictale siue hereditarium est quod aliqz habet coipso q est heres. **N**am coipso q adit hereditatē hois mei perfoaz eius representat. **E**t videtur hominis homagiū subisse. **E**t tale ho magium potest finire tempore si domino place bit. quia si domino non placeret non finiretur. etiam si vasallus vellet bonis feudalibz cedere immo ageret contra ipsum vt cum in dominum agnosceret 7 hoc ex contumelia sua. **U**nde pu nire debet ne inuitus consequatur immunitatē quod esse non debet. pro quo. ff. de negoc. gest. §. hereditaria. **E**t ideo possum cum cogere vt habeat homagium decretale 7 eē q pl⁹ tribuat ei i effectu q edictale.

Homagium legium est fm Speculatore ibi dem quod fit imperatori vel regi nullius alie rius fidelitate salua. **I**llud autem quod fit ali is non dicitur legium. quia fit vel iuratur sal ua imperatoria vel regia fidelitate. **M**ulti em putant homagium legium esse quando vasal lus mittit manus suas inter manus domini et sibi homagium facit 7 fidelitatem promittit et ab eo ad oculos recipit. qd nō e vez. vt eē ibi dē dicit spe. **S**ed vt ipse dicit. tūc aliq ponit q du

ne. de re iudi. c. fi. **E**st autem homagium multi plex fm Spe. ubi supra. **Q**uoddam est legium quoddam non est legium. quoddā edictale. qd dam decretale 7c. de gbo. j.

Homagium decretale tale est. **N**am heres ho minis mei qui cum de consuetudine possit in feudari 7 per consequens in homagium succe dere. debet infra certum tempus me in dominū agnoscere 7 fidelitatem mihi prestare. 7 ego te neoz cum ratione talis feudi in hominem reci pere. 7 i recipiendo videor sibi ius feudi decer nere. propter quod dici potest homagium decet tale sicut etiam bonorum possessio decretalis. 7 quod ius mihi tribuit sicut 7 talis bonorum possessio scilicet si nullus sit proximior. **E**t ido in curia francie semper recipiuntur fidelitates 7 homagia alterius salvo iure. **Q**uod autē in italia 7 alibi vocatur vasallagium i francie vo catur homagium 7c. **E**tia dicitur hominum. ca. veritatis. de iurciuran. **D**ifferunt tamen. quia hominum est quando iuratur alicui fidelitas nemine excepto. **S**ed vasallagium superiore ac cepto scilicet imperatore. de hoc optima glosa in verbo. homoq ligius. clemen. pastoralis. de re iudica. vbi etiam dicitur q quis non potest esse ligius duorum. sed bene ligius vnius. 7 va sallus alterius vel vasallus plurium. **E**t sic ho magiū p dicit hois ligiū.

Homagium edictale est sicut bonorum posses sio edictalis. **U**nde fm Specu. ibidem. **H**oma gium edictale siue hereditarium est quod aliqz habet coipso q est heres. **N**am coipso q adit hereditatē hois mei perfoaz eius representat. **E**t videtur hominis homagiū subisse. **E**t tale ho magium potest finire tempore si domino place bit. quia si domino non placeret non finiretur. etiam si vasallus vellet bonis feudalibz cedere immo ageret contra ipsum vt cum in dominum agnosceret 7 hoc ex contumelia sua. **U**nde pu nire debet ne inuitus consequatur immunitatē quod esse non debet. pro quo. ff. de negoc. gest. §. hereditaria. **E**t ideo possum cum cogere vt habeat homagium decretale 7 eē q pl⁹ tribuat ei i effectu q edictale.

Homagium legium est fm Speculatore ibi dem quod fit imperatori vel regi nullius alie rius fidelitate salua. **I**llud autem quod fit ali is non dicitur legium. quia fit vel iuratur sal ua imperatoria vel regia fidelitate. **M**ulti em putant homagium legium esse quando vasal lus mittit manus suas inter manus domini et sibi homagium facit 7 fidelitatem promittit et ab eo ad oculos recipit. qd nō e vez. vt eē ibi dē dicit spe. **S**ed vt ipse dicit. tūc aliq ponit q du

ne. de re iudi. c. fi. **E**st autem homagium multi plex fm Spe. ubi supra. **Q**uoddam est legium quoddam non est legium. quoddā edictale. qd dam decretale 7c. de gbo. j.

Homagium decretale tale est. **N**am heres ho minis mei qui cum de consuetudine possit in feudari 7 per consequens in homagium succe dere. debet infra certum tempus me in dominū agnoscere 7 fidelitatem mihi prestare. 7 ego te neoz cum ratione talis feudi in hominem reci pere. 7 i recipiendo videor sibi ius feudi decer nere. propter quod dici potest homagium decet tale sicut etiam bonorum possessio decretalis. 7 quod ius mihi tribuit sicut 7 talis bonorum possessio scilicet si nullus sit proximior. **E**t ido in curia francie semper recipiuntur fidelitates 7 homagia alterius salvo iure. **Q**uod autē in italia 7 alibi vocatur vasallagium i francie vo catur homagium 7c. **E**tia dicitur hominum. ca. veritatis. de iurciuran. **D**ifferunt tamen. quia hominum est quando iuratur alicui fidelitas nemine excepto. **S**ed vasallagium superiore ac cepto scilicet imperatore. de hoc optima glosa in verbo. homoq ligius. clemen. pastoralis. de re iudica. vbi etiam dicitur q quis non potest esse ligius duorum. sed bene ligius vnius. 7 va sallus alterius vel vasallus plurium. **E**t sic ho magiū p dicit hois ligiū.

Homagium edictale est sicut bonorum posses sio edictalis. **U**nde fm Specu. ibidem. **H**oma gium edictale siue hereditarium est quod aliqz habet coipso q est heres. **N**am coipso q adit hereditatē hois mei perfoaz eius representat. **E**t videtur hominis homagiū subisse. **E**t tale ho magium potest finire tempore si domino place bit. quia si domino non placeret non finiretur. etiam si vasallus vellet bonis feudalibz cedere immo ageret contra ipsum vt cum in dominum agnosceret 7 hoc ex contumelia sua. **U**nde pu nire debet ne inuitus consequatur immunitatē quod esse non debet. pro quo. ff. de negoc. gest. §. hereditaria. **E**t ideo possum cum cogere vt habeat homagium decretale 7 eē q pl⁹ tribuat ei i effectu q edictale.

Homagium legium est fm Speculatore ibi dem quod fit imperatori vel regi nullius alie rius fidelitate salua. **I**llud autem quod fit ali is non dicitur legium. quia fit vel iuratur sal ua imperatoria vel regia fidelitate. **M**ulti em putant homagium legium esse quando vasal lus mittit manus suas inter manus domini et sibi homagium facit 7 fidelitatem promittit et ab eo ad oculos recipit. qd nō e vez. vt eē ibi dē dicit spe. **S**ed vt ipse dicit. tūc aliq ponit q du

ne. de re iudi. c. fi. **E**st autem homagium multi plex fm Spe. ubi supra. **Q**uoddam est legium quoddam non est legium. quoddā edictale. qd dam decretale 7c. de gbo. j.

Homagium decretale tale est. **N**am heres ho minis mei qui cum de consuetudine possit in feudari 7 per consequens in homagium succe dere. debet infra certum tempus me in dominū agnoscere 7 fidelitatem mihi prestare. 7 ego te neoz cum ratione talis feudi in hominem reci pere. 7 i recipiendo videor sibi ius feudi decer nere. propter quod dici potest homagium decet tale sicut etiam bonorum possessio decretalis. 7 quod ius mihi tribuit sicut 7 talis bonorum possessio scilicet si nullus sit proximior. **E**t ido in curia francie semper recipiuntur fidelitates 7 homagia alterius salvo iure. **Q**uod autē in italia 7 alibi vocatur vasallagium i francie vo catur homagium 7c. **E**tia dicitur hominum. ca. veritatis. de iurciuran. **D**ifferunt tamen. quia hominum est quando iuratur alicui fidelitas nemine excepto. **S**ed vasallagium superiore ac cepto scilicet imperatore. de hoc optima glosa in verbo. homoq ligius. clemen. pastoralis. de re iudica. vbi etiam dicitur q quis non potest esse ligius duorum. sed bene ligius vnius. 7 va sallus alterius vel vasallus plurium. **E**t sic ho magiū p dicit hois ligiū.

Homagium edictale est sicut bonorum posses sio edictalis. **U**nde fm Specu. ibidem. **H**oma gium edictale siue hereditarium est quod aliqz habet coipso q est heres. **N**am coipso q adit hereditatē hois mei perfoaz eius representat. **E**t videtur hominis homagiū subisse. **E**t tale ho magium potest finire tempore si domino place bit. quia si domino non placeret non finiretur. etiam si vasallus vellet bonis feudalibz cedere immo ageret contra ipsum vt cum in dominum agnosceret 7 hoc ex contumelia sua. **U**nde pu nire debet ne inuitus consequatur immunitatē quod esse non debet. pro quo. ff. de negoc. gest. §. hereditaria. **E**t ideo possum cum cogere vt habeat homagium decretale 7 eē q pl⁹ tribuat ei i effectu q edictale.

Homagium legium est fm Speculatore ibi dem quod fit imperatori vel regi nullius alie rius fidelitate salua. **I**llud autem quod fit ali is non dicitur legium. quia fit vel iuratur sal ua imperatoria vel regia fidelitate. **M**ulti em putant homagium legium esse quando vasal lus mittit manus suas inter manus domini et sibi homagium facit 7 fidelitatem promittit et ab eo ad oculos recipit. qd nō e vez. vt eē ibi dē dicit spe. **S**ed vt ipse dicit. tūc aliq ponit q du

ne. de re iudi. c. fi. **E**st autem homagium multi plex fm Spe. ubi supra. **Q**uoddam est legium quoddam non est legium. quoddā edictale. qd dam decretale 7c. de gbo. j.

Homagium decretale tale est. **N**am heres ho minis mei qui cum de consuetudine possit in feudari 7 per consequens in homagium succe dere. debet infra certum tempus me in dominū agnoscere 7 fidelitatem mihi prestare. 7 ego te neoz cum ratione talis feudi in hominem reci pere. 7 i recipiendo videor sibi ius feudi decer nere. propter quod dici potest homagium decet tale sicut etiam bonorum possessio decretalis. 7 quod ius mihi tribuit sicut 7 talis bonorum possessio scilicet si nullus sit proximior. **E**t ido in curia francie semper recipiuntur fidelitates 7 homagia alterius salvo iure. **Q**uod autē in italia 7 alibi vocatur vasallagium i francie vo catur homagium 7c. **E**tia dicitur hominum. ca. veritatis. de iurciuran. **D**ifferunt tamen. quia hominum est quando iuratur alicui fidelitas nemine excepto. **S**ed vasallagium superiore ac cepto scilicet imperatore. de hoc optima glosa in verbo. homoq ligius. clemen. pastoralis. de re iudica. vbi etiam dicitur q quis non potest esse ligius duorum. sed bene ligius vnius. 7 va sallus alterius vel vasallus plurium. **E**t sic ho magiū p dicit hois ligiū.

Homagium edictale est sicut bonorum posses sio edictalis. **U**nde fm Specu. ibidem. **H**oma gium edictale siue hereditarium est quod aliqz habet coipso q est heres. **N**am coipso q adit hereditatē hois mei perfoaz eius representat. **E**t videtur hominis homagiū subisse. **E**t tale ho magium potest finire tempore si domino place bit. quia si domino non placeret non finiretur. etiam si vasallus vellet bonis feudalibz cedere immo ageret contra ipsum vt cum in dominum agnosceret 7 hoc ex contumelia sua. **U**nde pu nire debet ne inuitus consequatur immunitatē quod esse non debet. pro quo. ff. de negoc. gest. §. hereditaria. **E**t ideo possum cum cogere vt habeat homagium decretale 7 eē q pl⁹ tribuat ei i effectu q edictale.

plex e homagiū. homagiū legiū in q̄ null⁹ recipi
tur q̄tū ad vba s̄ q̄tū ad mentē. 7 aliq̄ sup̄mā
7 generalē hnt̄ auctoritatē 7 iurisdicōez. puta
im̄pator v̄l rex̄ intelligunt̄ excepti 7c. Item vbi
ponit̄ legiū. s̄. 7. j. hnt̄ aliq̄ lagiū.

Homagiū n̄ legiū ē. q̄n̄ aliqd̄ recipiē. puta sa
cio tibi dom̄ igniū excepta fidelitate quam dño
meo tali legio teneor. v̄l saluo q̄ possiz cū volu
ero dñi n̄ legiū mibi p̄stituē. v̄l saluo. qz nolo tibi
bi p̄talē iuraē. S̄z dictū p̄mū ē verius f̄m spe.
licz h̄ vltimā deligētū p̄muis v̄l approbet. 7 f̄m
vlti. n̄ modū seq̄t̄ p̄ totū. 7 illo v̄l spe. d̄ homa
gio legio. vide sup̄ feudū legiū.

Ho. no legius v̄l ligius f̄m spe. ibidē. d̄ q̄si dō
mino suo ligat⁹ v̄l q̄i legalitatē d̄tinēs. Cū rex
facilitē ē hō ligius romani iudicis. v̄l i cle. passio
raf. d̄ re iudi. p̄alle. p̄ mediuz. i. s̄. rursus. vbi
glo. notabil. Et ois hō ligi⁹ ē vasall⁹ 7 n̄ ecōtra
homicidiū d̄ hois occisio ab hoie facta. 7 d̄
q̄i hois cediū. ab hō 7 cedo. f̄m goff. i. s̄. eo. t. 7
boshi. 7 Jo. an. 7 spe. Et ē duplex voluntariū. et
casuale. v̄n̄ casuale n̄ ē imputādū q̄ ad ordinuz
susceptōez. 7 si oēs casus n̄ p̄uidit̄ 7 opaz rei li
cite dedit. c. quidā. c. iobes. c. sic. eo. ti. Etia cō
mittit̄ homicidiū facto p̄silio p̄cepto 7 defensio
ne. c. sic dignū. eo. ti. vbi glo. nobil. 7 homicidiū
cām dans 7 homicida pari pena sunt feriendi.
eo. ti. suscepim⁹. 7. c. tua nos. Ille em̄ ē homici
da q̄ p̄siliū p̄bet 7 q̄ frēm odit. v̄l ei d̄f̄bit. d̄ pe
ni. dis. j. piculose. 7. c. homicidior. Fit autē ho
micidiū sp̄uale ex q̄dā iurisdicōe sp̄ualiter. viij.
modis. p̄mo p̄ detractores 7 odietes eos inig
tatez oppressionē 7 iniusticiā facientibz. fr̄ibz ma
le p̄suadētēs 7c. c. homicidior. p̄alle. c. ois inig
tas. 7. c. noli. e. dis. Et generaliter ois iniquus
morus ad nocēdū fr̄atri. i. homicidiū genē d̄pu
tat. Itē homicida censet̄ q̄ tpe necessitatis p̄ris
alimēta negat. lxxvj. di. p̄alle. Corpale homi
cidiū ē hois p̄ceptō corpaliē. Et fit duplicitē. scz
lingua 7 facto. Lingua triplicitē. p̄cepto. p̄silio.
defensioe. l. diuus. Si q̄s viduā. Et. c. piculose.
p̄alle. Facto q̄drupliciter. iusticia. necessitate.
casu 7 voluntate.

Honestas iusticie publice. i. p̄stitutōes ecclesie
facite p̄p̄ publicā honestatē. Judicavit ei eccl̄ia
eē honestū. v̄l nūq̄ p̄ sanguine⁹ ducēt̄ sponsā cō
sanguinei sui viui v̄l mortui. f̄m archi. d̄ spon
ca. j. li. vj. de hac honestate vide in. ca. audien
tiam. 7. c. sponsam. de spon. 7 ma. vbi per docto
res.

Honoria dicūt̄ p̄mia legatorū eu aduocatorū
l. j. s̄. in honorarijs. ff. d̄ va. 7 ēp̄oz. cogni. Re.
infra legatus.

Hortamur aliq̄n̄ importat̄ mādātū necessita
tis. Et sic p̄ ip̄m p̄ferē iurisdicō. c. qz iudicāte.

de referip. 7. c. j. de testa. 7. c. hortamur. .ij. q.
.ir. Idē d̄ d̄bo. rogamus. rj. q. ij. rogo.

Hospitalari⁹ oli in veteri testamento idēz erat qd̄
ianitor. vt. rrv. dis. clericos.

Hospitaliū rectores q̄ p̄ficiēt̄ q̄o se tenere debe
ant. no. h̄i i cle. qz p̄tingit. d̄ reli. domi.

Humilis. i. secularis. j. dis. c. j. rj. q. ij. qui
dimis 7 hūanis. d̄ testa. cū cōs. Itē idē ē qd̄ hū
mil. l. dis. eos. rrvj. q. j. si q̄s dederit. 7 habet̄ in
regla. semel deo. etiā d̄ reg. iur. li. vj.

Humilitas seu humiliatō. no. archid. rrvj. q. ij.
cū hūilitatis. v̄n̄ hūilitas ē v̄l q̄ hō verissima
cognitōne sibi vilescit. d̄ quo glo. optima in v̄
bo. humilitatis. 7 est glo. si. i. cle. j. d̄ reli. domi.
que multa ppulera ponit̄ de humilitate. v̄n̄ me
lior est in malis factis humilis p̄fessio q̄ in bo
nis sup̄ba gloriatio. rj. q. ij. c. iniustū. i. fi. Item
humilitas hominibus non prodesset si contu
maciis non noceret. de post. c. j. in fi.

Humiliati sunt quidam religiosi qui fuerunt
condemnati ab ecclesia per lucium papam. qui
noluerunt iurare. 7 postea tempore clemētis re
cepti sunt ab ecclesia. quia se correxerunt 7 iu
rant quando expedit. no. in. c. olim causam. de
reli. spo. Et tamen d̄ h̄.

Actus. Re. in
fra lex rodia de iactu.

Iconomus dicitur ille cui ecclesi
astica res gubernanda mandat̄.

vt. l. de sacrosanc. eccle. l. iubemus. circa prin
cipi. lxxix. disti. quoniam in quibusdam. 7 in
glo. ij. c. imperatorum. de iura. calum. vbi no
tatur differentia per doct. inter iconomum sin
dicum 7 procuratorem 7 actorem. que ibi f̄m
glo. in lata significatione idem signat̄. De quo
due glo. notabiles. vna in. c. si q̄s erga. ij. q. vij.
Alia in. c. qm̄. rrvj. q. vij. 7 habetur. r. q. ij. si ico
nomus.

Factura est damnum vel piculum quod q̄s pa
titur quando imminente tempestate bona pro
ijciuntur in mare ad eronerandum naues 7 ita
capitur proprie. Sed large potest capi pro q̄
cunqz damno alicui per violentiam illato v̄n̄
decunqz proueniat. Mel dicitur lesio facta cum
lapide vel ligno. Re. cf. j. lex rodia.

Fbrida ē d̄ scorto natus. alia nomina illegiti
morum. Re. j. vt māser spurius anser noeb⁹.

Fdest est dictio expositiua. ff. ad. l. aquil. l. item
mela. S. legis. 7 de spon. c. j.

Fdeota est grecum. 7 idem est q̄ imperitus f̄m
si. li. r.

Fdonei proprie dicuntur qui possunt 7 volunt
in ecclesijs deferuire. de preben. super inordinā
ta. Et dicuntur idonei qui sunt moribus hone